

SÆRUTSKRIFT NY, HELHETLIG VERDENSARVPOLITIKK

Arkivsak: 12/856

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
46/12	Kommunestyret	21.06.2012

Utskrift sendes til:

Verdensarvrådet Røros bergstad og Circumferensen, Erlend Gjelsvik
Miljøverndepartementet

Vedlegg:

Miljøverndepartementet; Ny, helhetlig verdensarvpolitikk

<http://www.regjeringen.no/nb/dcp/md.html?id=668>

Andre dokumenter i saken:

29.03.2012 NY, HELHETLIG VERDENSARVPOLITIKK

Saksopplysninger:

29.3.2012 ble dokumentet "Ny, helhetlig verdensarvpolitikk" sendt ut på offentlig høring fra Miljøverndepartementet. Dokumentet er utarbeidet av ei arbeidsgruppe nedsatt av departementet og arbeidet har pågått siden 2010. Den helhetlige politikken tar for seg både nasjonale og internasjonale elementer, sammenhengen mellom dem og hva som skal til for at Norge skal oppfylle forpliktelsene i verdensarvkonvensjonen. Slikt arbeid har ikke tidligere vært gjort av statsparten.

Norge har en visjon at verdensarvområdene skal være fyrtårn for beste forvaltning innenfor natur- og kulturminneforvaltning. Miljøverndepartementet ønsker med denne meldingen å styrke og synliggjøre ansvaret, utfordringene og de prioriterte oppgavene og strategiene som må til for å nå dette målet.

Hovedkonklusjonen fra dokumentet og eventuelle vurderinger vil bli innarbeidet i stortingsmelding om kulturminner som forventes ferdigbehandlet i løpet av 2013

Saksvurdering:

Os kommune har utarbeidet et grundig og gjennomarbeidet høringsforslag til dokumentet «Ny, helhetlig verdensarvpolitikk». Vurderingene er i all hovedsak i samsvar med synspunktene til Tolga kommune, og derfor bruk i saksvurderingen.

«Ny, helhetlig verdensarvpolitikk» har mange fine intensjoner, men disse må følges opp med midler, dersom intensjonene skal nås.

Vurderingene i høringsuttalelsen tar i hovedsak for seg kapittel 4. Øvrige kapitler anses som mindre relevante for Tolga kommune å kommentere her.

4.2 Organisering, aktører og samarbeid

- At det tas sikte på å opprette et fast årlig forum (departementenes verdensarvutvalg) hvor de ulike departementene med sektoransvar skal møte anses som positivt. Lokalt møter vi flere utfordringer som er tverrsektorielle helt opp til departementsnivå. Det er viktig at disse lokale utfordringene når opp og blir drøftet sentralt. Informasjonsflyten og gode dialoger mellom lokalt, regionalt og statlig hold er vesentlig for at dette skal ha virkninger ned til de konkrete områdene.
- Godt fungerende verdensarvråd har vist seg å være viktig for lokal forankring og lokale prosesser. Det er viktig at disse tildeles en definert rolle og har en betydning i forvaltningen av nye og eksisterende områder. Verdensarvrådene må tillegges tilstrekkelige rammer til at de kan delta aktivt i forvaltningen. Dokumentet tar i liten grad for seg hvilke rammer dette dreier seg om og bør i større grad bidra til å klargjøre dette.
- Koordinatorfunksjonen er vesentlig for å ivareta kontakten mellom lokalt, regionalt og nasjonalt nivå. For enkelte av verdensarvområdene som er særlig komplekse og store i areal bør dokumentet i større grad vurdere om ikke denne bør støttes opp med ytterligere kompetanse, særlig innen kulturminneforvaltning.
- En innføring av bruk av SNO som tilsynsmyndighet ovenfor plan- og bygningsloven bør drøftes i større grad da dette vil gå på å være en kontrollør av kommunenes vedtak. Gjennom plan- og bygningsloven (pbl) er kommunene selv pålagt tilsynsmyndighet, en bruk av SNO oppå dette vil i stor grad medføre en dobbeltkontroll. Kommunene innen verdensarvområdene har selv erfaring og kompetanse med forvaltninger av pbl innenfor eget område, denne lokale kompetansen bør heller benyttes enn å innføre et nytt statlig ledd for tilsyn. Å tildele slik type oppgave til et statlig organ vil være med å fjerne lokalt eierskap og kompetanse. Museene og lokale virksomheter bør i større grad styrkes framfor å bygge opp nye kompetanseområder innenfor SNO.
- Dokumentet tar i liten grad for seg den viktige rollen hver enkelt hus/gårdseier og næringsdrivende har i områdene som ligger innenfor verdensarvområdene. Det er disse som utgjør de små brikkene som til sammen danner det store bildet. Kompetanse, engasjement og lokal kunnskap er avgjørende for å kunne være en del av en hverdag innenfor verdensarven. Det savnes en oppstilling over hva som er konsekvensene for næringslivet i området. Dokumentet bør ta for seg dette som et eget kapittel under 4.2.

4.3 Lovverk og forvaltningsplan for verdensarven

Det synes positivt at det fra sentralt hold legges vekt på at hvert enkelt verdensarvområde bør ha en forvaltningsplan som sammenfatter regionalt og lokalt nivå samt forholdet til naturvernområdene. Regionen har store områder vernet etter naturmangfoldloven, forvaltningsplanene her er av eldre dato og tar ikke for seg forholdet til verdensarven. Det er derfor behov for å se dette i sammenheng.

Tolga kommune, som en del av verdensarven "Røros bergstad og Circumferensen" vil legge vekt på behovet for at det er behov for slike forvaltningsplaner for i større grad å klargjøre betydningen av statusen i lokalmiljøene. Bla med begrepsforklaringer og hvordan forvaltningen av kjernområder og buffersoner kan forventes. Vårt område er belagt med en

stor buffersone og gjennom en forvaltningsplan er det viktig å få fram hvilke ting som er viktige å beskytte for å kunne bevare området som helhet og hva som skal fokuseres på innenfor verdensarven. Det er også avgjørende for avklaringer for å få en total oversikt over behov for finansiering.

4.4 Buffersoner

Det oppfordres til at kapittelet i sin helhet omarbeides.

Det står nevnt at to norske områder har buffersoner, bla Røros bergstad og Circumferensen. Målsettingen med buffersonene oppgis å være at man skal unngå at det blir satt i verk tiltak utenfor verdensarvområdene som kan ha negativ innvirkning på verdensarvverdiene. Deretter at buffersonene skal etableres som egne hensynssoner i kommuneplanens arealdel jfr pbl § 11-8 og verdensarv bør inngå i forskrift om konsekvensutredninger hvor planer og tiltak som berører buffersonene bør vurderes.

Å trekke generelle slutninger i henhold til hensynssone og krav om konsekvensutredninger er lite heldig da det eksisterer områder hvor tilnærmet hele kommuner er underlagt buffersoner. Krav som dette vil i stor grad bidra til å komplisere den lokale planleggingen og være lite hensiktsmessig for den praktiske gjennomføringen lokalt. Dokumentet bør gi egne føringer for hvordan man skal håndtere buffersoner i de områdene som har dette i stor grad. Tolga kommune ber derfor om at avsnittet i sin helhet omarbeides for i større grad å ha en praktisk tilnærming til de områder som er underlagt status som buffersoner.

4.6 Sentre for verdensarven

Etablering av sentre synes naturlig der det er et ledd i å bidra til økt kompetanse og næringsutvikling lokalt. Det er positivt at det ikke tilrådes med etablert med én fast modell. Tolga kommune vil legge vekt på at etableringen av slike sentre bør tenke lokalt i cierskap og strukturer og at dette vil være viktig for å bygge opp lokal kompetanse først og fremst. I stor grad bør disse være helhetlig statlig finansiert og sees på som et ledd i forvaltning, formidling og oppbygging av kompetanse.

4.7 Formidling

Det er viktig å få på plass retningslinjer og regelverk for skilting av områdene. Det er nødvendig at denne samordnes med øvrig skilting og informasjonsstrategi, særlig sammen med områder vernet etter naturmangfoldloven.

En styrking oppunder relevante museer innenfor områdene er avgjørende. Å bygge opp under eksisterende og etablerte instanser innenfor veiledning og formidling synes mer heldig enn innføring og opplæring av et nytt statlig organ som SNO til en slik rolle.

4.8 Kunnskap og kompetanse

Lokal kunnskap og kompetanse er avgjørende for en langsiktig og fundamentert forvaltning av store verdensarvområder. Dokumentet tar i liten grad for seg behovet for tverrsektoriell finansiering av prosjekter som går på tvers av departementenes ansvarsoppgaver. Dette dreier seg for eksempel om områder innenfor Landbruk, kulturlandskap, lokalt håndverk, næringsutvikling og naturvern. Dokumentet bør i større grad klargjøre hvordan dette kan løses slik at man i større grad kan tenke langsiktig i oppbygging av kompetansemiljøer.

4.9 Skole og utdanning

Det er positivt at det tas statlig grep for å få utviklet lærerverktøy slik at verdensarv kan tas inn i undervisningen. Å legge til rette for at lærere har mulighet for å ta dette inn i skolehverdagen er noe som må følges opp i den enkelte læreplan.

4.11 Verdiskaping

Verdensarvområdene skal være fyrtårn i kultur- og naturarven, dette legger svært høye ambisjoner og krav til samordning på alle nivåer. At de ulike berørte departementene får til et godt og fruktbart samarbeid synes avgjørende for gode resultater på lokalt nivå. Vi mener dokumentet i liten grad oppfyller målsetningen om å bidra til å skape gode linjer mellom forvaltning av natur- og kulturarv og at det er et behov for dette dersom man skal kunne klare å oppnå ambisjonene. Naturarven og landbruket sin rolle i kulturarven er ikke nevnt.

Å se sammenhengen mellom naturarven og kulturarven er viktig samtidig som at det må tas hensyn til at områder under naturvernloven er underlagt vern, mens verdensarvområder er underlagt en status. Mens naturvernområdene er områder som ligger i relativt urørte områder preget av tradisjonell bruk omfatter verdensarven også tettsteder og områder hvor moderne utvikling skal og vil ha rom for å finne sted. Det er ikke bare en utfordring å finne rom for ny og moderne utvikling, men også å holde fast ved den tradisjonsrike bruken og utnyttelsen av områdene. Landbrukets eksistens og en fortsatt skjøtsel og vedlikehold av kulturlandskapet er avgjørende for at en verdensarv som Røros bergstad og Circumferensen skal kunne bidra til å oppnå statens ambisjoner som fyrtårn i natur- og kulturarven, man kan derfor ikke se kulturarven isolert men samlet stimulere til aktivitet innenfor natur- kultur og landbruk i området. For å kunne ta tak i dette er vi nok en gang tilbake til behovet for samordning mellom departementer for å kunne stimulere til ønske om verdiskaping innenfor verdensarven.

En trenger også en samordning mellom nasjonalparkstyret og verdensarvråd for å skape resultater.

Innstilling:

Kommunestyret slutter seg til punktene nevnt ovenfor og oppfordres til at dette tas med i videre vurderinger i dokumentet for "Ny, helhetlig verdensarvpolitikk".

Verdensarvrådet utfordres til å ta initiativ for å utvikle felles møtearena lokalt.

Kommunestyret behandlet saken i møte 21.06.2012 :

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak i Kommunestyret 21.06.2012:

Kommunestyret slutter seg til punktene nevnt ovenfor og oppfordres til at dette tas med i videre vurderinger i dokumentet for "Ny, helhetlig verdensarvpolitikk".

Verdensarvrådet utfordres til å ta initiativ for å utvikle felles møtearena lokalt.